

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

№ ...176.КВ...

...03...07...2018 г.

София

ДО

КАМАРАТА НА СЛЕДОВАТЕЛИТЕ
В БЪЛГАРИЯ

На основание чл. 18, ал. 2 от Закона за Конституционен съд и чл. 20а, ал. 2 ПОДКС ви и зпращам препис от искането искането на тричленен състав на Върховния касационен съд на Република България за установяване на противоконституционност на разпоредбата на чл. 225, ал. 3 от Закона за съдебната власт.

Изпращам и препис от определението на съда от 3 юли 2018 г. по конституционно дело № 9/2018 година.

Конституционният съд отправя покана към вас да представите становище по предмета на делото в 30-дневен срок, считано от получаване на настоящото писмо.

Приложение: съгласно текста.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

Борис Велчев

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е

София, 3 юли 2018 г.

Конституционният съд в състав:

Председател: Борис Велчев

Членове: Цанка Цанкова

Стефка Стоева

Румен Ненков

Кети Маркова

Георги Ангелов

Анастас Анастасов

Гроздан Илиев

Мариана Карагьозова-Финкова

Константин Пенчев

Филип Димитров

Таня Райковска

при участието на секретар-протоколита Росица Симова разгледа в закрито заседание на 3 юли 2018 г. конституционно дело № 9/2018 г., докладвано от съдията Таня Райковска.

Производството е по чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията на Република България във фазата по допустимост на искането по реда на чл. 19, ал. 1 от Закона за Конституционен съд (ЗКС).

Делото е образувано на 28.03.2018 г. по искане на състав на Върховния касационен съд (ВКС) за установяване на противоконституционност на чл. 225, ал. 3 от Закон за съдебната власт (ЗСВ), (обн. ДВ, бр. 64 от 07.08.2007 г., последно изм. и доп. ДВ, бр. 49 от 12.06.2018 г.)

Със свое определение от 27.03.2018 г. по гр. д. № 1167/2017 г. съставът на ВКС, гражданска колегия, четвърто отделение, е установил несъответствие между разпоредбата на чл. 225, ал. 3 ЗСВ, с чл. 4, ал. 1, чл. 48, ал. 1 и 5, вр. с чл. 31, ал. 3 и 4 от Конституцията, и е постановил спиране на касационното производство.

В съответствие с определението за спиране на делото и на основание чл. 150, ал. 2 от Конституцията, съставът на ВКС е внесъл въпроса в Конституционния съд. С писмено допълнение от 07.06.2018 г. вносителят е конкретизирал искането си, като е представил мотивирано изложение на сочените в първоначалното искане основания за противоконституционност на оспорената разпоредба и е изразил позицията си относно релевантния за изхода на делото закон.

Според съдебния състав, правото на освобождения от длъжност магистрат да получи паричното обезщетение по чл. 225, ал. 3 ЗСВ попада под закрилата на прогласеното и гарантирано в чл. 16 от Конституцията право на труд и произтичащото от това право – да получи възнаграждение и обезщетение за положен труд, за което съгласно чл. 48, ал. 1, изр. 2 от Конституцията държавата е длъжна да създаде условия, респективно да не създава пречки за изплащането им. Поддържа се, че въведената от законодателя рестрикция в оспорвания текст на ЗСВ (магистратът да не е привлечен като обвиняем за извършено умишлено престъпление), води до ограничаване на правото на обвиняемия магистрат да получи обезщетение при освобождаване от длъжност и не е обусловено от легитимна цел.

Конституционният съд, за да се произнесе по допустимостта на искането, съобрази следното:

Искането е подадено от оправомощен по чл. 150, ал. 2 от Конституцията на Република България субект за сезиране на Конституционния съд. То е в съответствие с трайно установената практика, че правомощието по чл. 150, ал. 2 от Конституцията да сезира

Конституционния съд принадлежи на отделните състави на Върховния касационен съд и Върховния административен съд, разглеждащи конкретен съдебен спор, по който се повдига въпрос за противоконституционност на относим към спора закон (Определение № 1/01.07.1997 г. по к. д. № 5/1997 г.; Определение от 25.06.2002 г. по к. д. № 12/2002 г.; Определение № 2/23.03.2010 г. по к. д. № 17/2009г.; Определение от 29.04.2015 г. по к. д. № 2/2015 г.)

Връзката между оспорената законова разпоредба и висящото гражданско дело е посочена в допълненото искане (наименовано от вносителя като искане с уточнения), изразена е ясно позицията на съдебния състав относно релевантния за изхода на делото закон, за който той може единствено да сезира Конституционния съд, което обуславя компетентността на състава на Върховния касационен съд да отправи искане до Конституционния съд.

Искането е и в рамките на компетентността на Конституционния съд да го разгледа, тъй като с него се иска установяване противоконституционността на закон – чл. 149, ал. 1 т. 2 от Конституцията.

По този предмет Конституционният съд не се е произнасял с решение или определение, включително и по неговата допустимост, поради което не е налице и отрицателната процесуална предпоставка, която да изключва неговата допустимост (чл. 21, ал. 6 ЗКС).

Искането има изискуемите се от чл. 17, ал. 1 и 2 от Закона за Конституционен съд и чл. 18, ал. 1 и 2 от Правилника за организацията на дейността на Конституционния съд (ПОДКС) форма и реквизити и следва да се допусне до разглеждане по същество.

С оглед предмета на конституционното производство съдът счита, че като заинтересовани институции на основание чл. 20а, ал. 1 ПОДКС следва да конституира: Народното събрание, Министерския съвет, министъра на правосъдието, министъра на отбраната, Върховния касационен съд,

Върховния административен съд, главния прокурор, Висшия съдебен съвет, Висшия адвокатски съвет.

Съдът намира, че като заинтересовани неправителствени, съсловни, синдикални и други организации на основание чл. 20а, ал. 2 ПОДКС следва да покани да предложат становище: Съюз на юристите в България, Съюз на съдиите в България, Българска съдийска асоциация, Асоциация на българските административни съдии, Асоциация на прокурорите в България, Камара на следователите в България.

Съдът намира, че на основание чл. 20а, ал. 3 ПОДКС, следва да бъдат поканени да дадат писмено правно мнение по предмета на делото: проф. д-р Васил Мръчков, проф. д-р Емил Мингов, проф. д-р Красимира Средкова, проф. д-р Пенчо Пенев, проф. д-р Снежана Начева.

По тези съображения и на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията и чл. 19, ал. 1 ЗКС, Конституционният съд

О П Р Е Д Е Л И:

Допуска до разглеждане по същество искането на състав на Върховния касационен съд за установяване на противоконституционност на чл. 225, ал. 3 от Закон за съдебната власт (ЗСВ) (обн. ДВ, бр. 64 от 07.08.2007 г., последно изм. и доп. ДВ, бр. 49 от 12.06.2018 г.)

Конституира като заинтересовани институции по делото: Народното събрание, Министерския съвет, министъра на правосъдието, министъра на отбраната, Върховния касационен съд, Върховния административен съд, главния прокурор, Висшия съдебен съвет, Висшия адвокатски съвет, на които да се изпратят преписи от искането и от определението, като им се дава възможност в 30-дневен срок да представят писмени становища по предмета на делото.

Отправля покана да предложат становище по делото до: Съюз на юристите в България, Съюз на съдиите в България, Българска съдийска асоциация, Асоциация на българските административни съдии, Асоциация на прокурорите в България, Камара на следователите в България, на които да се изпратят преписи от искането и от определението, като им се дава възможност в 30-дневен срок да представят писмени становища по предмета на делото.

Отправля покана до: проф. д-р Васил Мръчков, проф. д-р Емил Мингов, проф. д-р Красимира Средкова, проф. д-р Пенчо Пенев, проф. д-р Снежана Начева, на които да се изпратят преписи от искането и от определението, като им се дава възможност в 30-дневен срок да дадат писмено правно мнение по предмета на делото.

Препис от определението да се изпрати на вносителя на искането, който в 30-дневен срок може да представи допълнителни съображения.

Председател:

Борис Велчев

До Конституционния съд на Република България

ИСКАНЕ /с уточнения/

От тричленен състав на Върховния
касационен съд на Република България,
Гражданска колегия, Четвърто отделение

Уважаеми господа конституционни съдии,

В изпълнение на разпореждане от 31.10.2018 г. на съдията-докладчик по конституционно дело № 9/2018 г. по описа на Конституционния съд на Република България в писмо № 147/31.05.2018 г., с оглед изискванията на чл.17, ал.1 от ЗКС и чл.18 от ПОДКС за мотивираност и изложение на обстоятелствата, върху които то се основава, правим следните уточнения:

Обстоятелствата, на които се основава искането:

Върховният касационен съд е сезиран с касационна жалба срещу решение № 2469/23.12.2016 г., постановено по въззивно гр.д. № 4310/2016 г. на Апелативен съд София, с което се отменя решение № 5974/15.07.2016 г. по гр.д. № 13289/2015 г. на Софийски градски съд и вместо това са уважени предявените от Владимир Цонев Димитров срещу Военно-апелативен съд София искове за сумите от 86 040 лева, представляваща неизплатено обезщетение по чл.227, ал.1 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България /ЗОВСРБ/, ведно със законната лихва от подаване на исковата молба до изплащане на сумата и 598,10 лева лихви за забава, считано от 19.01.2015 г. до 12.02.2015 г., на основание чл.86, ал.1 ЗЗД.

За да постанови решението, въззивният съд приема, че Владимир Цонев Димитров е назначен като съдия в Софийски военен съд от 26.09.1998 г., а след 01.11.2014 г. е преназначен на длъжността „военен съдия” във Военно-апелативен съд до освобождаването му с решение на ВСС по протокол № 2/15.01.2015 г., поради подаване на оставка. Софийският апелативен съд е приел също, че със заповед № 35/29.01.2015 г., съгласувана с министъра на отбраната, Владимир Цонев Димитров е бил освободен от военна служба и на основание на чл.227, ал.1 ЗОВСРБ е придобил право на еднократно парично обезщетение в размер на двадесет месечни брутни възнаграждения. Според мотивите на въззивния съд, разпоредбата на чл.225, ал.3 от Закона за съдебната власт не се явява специална по отношение на чл.227, ал.1 ЗОВСРБ и не е налице ограничението по ал.6 - ищецът да е дисциплинарно уволнен, поради което предявените искове са основателни, а обезщетението се дължи с лихвите от получаване на поканата - 19.01.2015 г. до изплащане на сумата.

При тези фактически и правни изводи на Софийския апелативен съд, в производството по чл.288 ГПК за предварително селектиране на подадените касационни жалби, Върховният касационен съд е допуснал касационно обжалване по обуславящия изхода на делото материалноправен въпрос, „разпоредбата на §14 от преходните и заключителни разпоредби на Закона за съдебната власт изключва ли действието на чл.262, ал.7, т.2 и ал.8 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, предвиждаща приложение на ЗОВСРБ само за неуредените от ЗСВ въпроси относно правата, задълженията и ограниченията на правата на съдиите от военните съдилища”.

Конкретен отговор на поставения въпрос ще бъде даден от Върховния касационен съд с постановяване на решение по съществото на правния спор при условията на чл.290 ГПК, като бъде взета предвид разпоредбата на чл.227, ал.1 ЗОВСРБ с ограниченията в чл.262, ал.7 и 8 ЗОВСРБ за изплащане на предвидените в същия закон обезщетения, когато военнослужещите от военните съдилища и военните прокуратури получават сумите за сметка на бюджета на съдебната власт, в който случай приложима е нормата на чл.225, ал.3 ЗСВ. Съгласно разпоредбата на чл.225, ал.3 от Закона за съдебната власт (ДВ, бр.64 от 7.08.2007 г.) „**в случаите, когато съдия, прокурор или следовател е привлечен като обвиняем за извършване на умишлено престъпление или по отношение на него е образувано дисциплинарно производство, обезщетението не се изплаща до приключване на наказателното или дисциплинарното производство**”, т.е. законодателят е ограничил правата на магистратите и военнослужещите от военните съдилища и военните прокуратури, във връзка с изплащане на дължимото обезщетение по чл.227, ал.1 ЗОВСРБ. Военнослужещите, които са били на военна служба във военните съдилища и военните прокуратури осъществяват съдебната власт при условия и по ред определени в Закона за съдебната власт, за което са получавали за сметка на бюджета на съдебната власт трудово възнаграждение, както и предвидените обезщетения в Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, но съобразно препращащата норма на чл.262, ал.7, т.2 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, това е възможно, ако Законът за съдебната власт не предвижда друго. След като Законът за съдебната власт изрично урежда последиците от прекратяване на трудовото правоотношение (военната служба) не само при влязла в сила присъда или окончателно наложено дисциплинарно наказание, но и в случаите, когато има образувано дисциплинарно производство или висящо наказателно производство, съставляващо пречка за изплащане на обезщетението на военния магистрат по чл.227, ал.1 ЗОВСРБ, пряко приложение намира разпоредбата на чл.225, ал.3 от Закона за съдебната власт, към която препраща чл.262, ал.7, т.2 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

Върховният касационен съд, състав на Четвърто гражданско отделение намира, че е налице несъответствие на разпоредбата на чл.225, ал.3 от Закона за съдебната власт (ЗСВ) с Конституцията на Република България (КРБ), поради което внасяме въпроса в Конституционния съд (КС) на основание чл.150, ал.2, вр.

чл.149, ал.1, т.2 от КРБ, с искане за установяване на противоконституционност на тази разпоредба.

Настоящият тричленен състав на Върховния касационен съд, Гражданско отделение, счита че цитираната разпоредба на чл.225, ал.3 ЗСВ не съответства на конституционно установените принципи в чл.4, ал.1, чл.48, ал.1 и 5, вр. чл.31, ал.3 и 4 от Конституцията, че България е правова държава, всеки има право на труд и на минимално трудово възнаграждение, съответстващо на извършената работа, като държавата има задължение да създава условия, както за осъществяване правото на труд, така работодателят да изплаща дължимото трудово възнаграждение и определеното обезщетение за положения труд. С оглед систематичното място на оспорената разпоредба в Закона за съдебната власт, логично е предмет на конституционен контрол да бъде взаимовръзката на признатите и гарантирани право на труд и свободен избор на професия с предвидените в закона допълнителни пречки, при прекратяването на магистратското правоотношение, работодателят да откаже изплащане на дължимото за положения труд поради заплахата от наказателна репресия при неизпълнение на оспорената разпоредба.

При осъществяване на съдебната власт, съдиите, прокурорите и следователите изпълняват функциите и правомощията си по Закона за съдебната власт, във връзка с което не носят наказателна и гражданска отговорност за техните служебни действия и за постановените от тях актове, а изключението е записано изрично в чл.132, ал.1 КРБ - „освен ако извършеното е умишлено престъпление от общ характер”. Това общо правило е съотносимо към основните конституционни начала, гарантиращи правото на труд с произтичащото от него право на трудово възнаграждение и обезщетение за положения от магистратите труд, както и с правото на защита и справедлив процес, че „обвиняемият се смята за невинен до установяване на противното с влязла в сила присъда” и „не се допускат ограничения на правата на обвиняемия, надхвърлящи необходимото за осъществяване на правосъдието” (чл.31, ал.3 и 4 КРБ).

Паричното обезщетение по чл.225, ал.1 ЗСВ се определя на база брой „прослужени години”, поради което правото на вземане, което възниква в полза на освободения от длъжност магистрат няма характер на поощрение или награда за добре извършена работа, а се обуславя пряко от престиранията от съдия, прокурор или следовател работна сила в продължение на 10 или повече години на такава длъжност. В този смисъл, дължимото еднократно парично обезщетение по чл.225, ал.1 ЗСВ представлява еквивалент на дължимото трудово възнаграждение и именно поради това се определя на база неговия размер - "толкова брутни месечни възнаграждения, колкото прослужени години има в органите на съдебната власт, но не повече от 20", но тъй като се изплаща изцяло при освобождаване от длъжност на съдия, прокурор или следовател, законодателят използва термина "обезщетение". Използваната терминология разкрива всъщност и другата функция на това вземане, а именно да компенсират като „обезщети” магистратите освободени от длъжност за неблагоприятните последици докато приспособят начина си на живот към новото социално положение, без единствения до този момент източник на доход,

осигуряващ му задоволително жизнено равнище на него и семейството му, включващо достатъчно храна, облекло и жилище, както и непрекъснато подобряване на условията на живот по смисъла на чл.11 от Международния пакт за икономическите, социални и културни права.

Ето защо считаме, че правото на освобождения от длъжност магистрат да получи паричното обезщетение по чл.225, ал.1 ЗСВ попада под закрилата на прогласеното и гарантирано в чл.16 КРБ право на труд и произтичащо от това право да получи възнаграждение и обезщетението за положен труд, за което съгласно чл.48, ал.1, изр.2 КРБ държавата е длъжна да създаде условия, респ. да не създава пречки за изплащането им. В този смисъл, въведената от законодателя с разпоредбата на чл.225, ал.3 ЗСВ рестрикция (да не е привлечен като обвиняем за извършване на умишлено престъпление) по отношение правото на магистрата да получи обезщетението за положен труд противоречи на чл.48, ал.1 и 5 КРБ, тъй като няма връзка с гарантирания доход при освобождаването от длъжност, но създава противоконституционно законово основание за Висшия съдебен съвет (в качеството на работодател) в този случай да откаже изплащането на дължимото обезщетение, при това без гаранции срещу прекомерната или произволна продължителност спрямо обвинените за умишлено престъпление магистрати.

Независимо от спецификите на държавната служба при осъществяване на съдебната власт, правилата за полагане на труд от съдиите, прокурорите и следователите се уреждат при субсидиарното прилагане на разпоредбите на Кодекса на труда за неуредените със Закона за съдебната власт въпроси. Както вече се е произнесъл Конституционния съд в решение № 11 от 22.11.2011 г. по к.д. № 8/2011 г. правото на труд е гарантирано от Хартата на основните права на Европейския съюз и е възприета практиката на Съда на Европейския съюз, че ограничения върху осъществяването на свободата да се упражнява определена професия са недопустими в случаите, когато преследваната цел е непропорционална или е налице прекалена намеса, накърняваща същността на гарантираното право. Конституционният съд последователно утвърждава принципа, че „единствено съображения от конституционен порядък могат да оправдаят ограничаване на закрепените в Конституцията права на гражданите” и „не всяка цел може да бъде годно основание за ограничаване на права, а само цел от същия порядък, какъвто Конституцията допуска като основание за ограничаване на права, при това ограничението трябва да бъде съобразено с чл.57, ал.1 и 3 от Конституцията (Решение № 11 от 5.10.2010 г. по к. д. № 13/2010г.). С друго свое решение № 1 от 31.01.2017 г. по к.д. № 6/2016 г., Конституционният съд е приел, че „конституционно закрепеното им субективно преобразуващо право на прекратяването на правоотношението поради подаване на оставка е проява именно на принципа на свободата на труда. То не може да бъде ограничавано от законодателя в преследване на нелегитимни цели, като даване възможност на Висшия съдебен съвет да реализира дисциплинарната си власт или лишаване от еднократното парично обезщетение”, но право на законодателя е да уреди неблагоприятните правни последици, съпътстващи освобождаването.

Предвидената с разпоредбата на чл.225, ал.3 ЗСВ пречка да се изплати дължимото обезщетение на магистратите, при освобождаването им от длъжност, „когато съдия, прокурор или следовател е привлечен като обвиняем за извършване на умишлено престъпление или по отношение на него е образувано дисциплинарно производство” считаме, че нарушава допустимите международни стандарти за допустимите мерки на вмешателство – да се преследва легитимна цел и да се постигне разумен баланс между използваните средства и целта, чието постигане се търси. Обхватът на оспорената разпоредба засяга значително правната сфера на лица, които до освобождаването им от длъжност не могат да изпълняват друга трудова дейност и независимо че „обвиняемият се смята за невинен до установяване на противното с влязла в сила присъда”, обвиненият магистрат е лишен от дължимото му се еднократно парично обезщетение, с което всъщност служебното положение на обвиняемия е приравнено на лицата, по отношение на които има влязла в сила присъда за умишлено престъпление или които са дисциплинарно освободени от длъжност. Поради това е неоправдано обвиняемият да търпи същите неблагоприятни правни последици, каквито би търпял и в случай че с влязла в сила присъда е осъден на лишаване от свобода за умишлено престъпление (чл.225, ал.2, изр.1, пр.1, вр. чл.165, ал.1, т.3 ЗСВ). Еднаквото третиране на лицето, срещу което само е повдигнато обвинение и лицето, което вече е осъдено с влязла в сила присъда, при това с наложено наказание лишаване от свобода, като „не се изплаща” обезщетение и в двата случая, с оглед изискванията на чл.225, ал.3 ЗСВ, навежда на извода, че обвиняемият магистрат по презумпция е виновен, което очевидно противоречи на конституционно установения в чл.31, ал.3 КРБ основен принцип в българското и международното наказателно право. Още повече, че съдия, прокурор или следовател може да е привлечен за умишлено престъпление от общ характер, за което в Наказателния кодекс не се предвижда наказание лишаване от свобода (привличането на магистрат в качеството му на обвиняем за умишлено престъпление от общ характер, в този смисъл, засяга повече лица и правата им отколкото е ограничението в чл.165, ал.1, т.3 ЗСВ „влизане в сила на присъда, с която е наложено наказание лишаване от свобода за умишлено престъпление”). В тази връзка, с решение на КС № 7 от 21.06.2016 г. по к. д. № 8/2015 г. се приема, че когато нормативната „уредба поставя знак за равенство между ограничението, налагано в резултат на осъждане, и това, възникващо вследствие на само образувано, но неприключило наказателно производство и в двата случая, възникващите за засегнатите лица правни последици са едни и същи, за което не е налице конституционно оправдано основание.

Съществуващото противоречие между правото на обезщетение по чл.225, ал.1 ЗСВ на магистратите, което възниква за вече престирания работна сила при освобождаването им от длъжност, която съдия, прокурор или следовател е заемал в продължение на 10 или повече години, от една страна и установената презумпция в чл.31, ал.3 от Конституцията, че „обвиняемият се смята за невинен до установяване на противното с влязла в сила присъда” считаме, че многократно надхвърля рамките на подходящото и необходимото ограничение на конституционно

установените в чл.48, ал.1 и 5 КРБ права на обвиняемото лице – магистрат. В тази връзка, не може да се приеме, че правната възможност, установена с разпоредбата на чл.225, ал.5 ЗСВ за наследяване на имуществените права на обвиненото лице, е годно да постигне търсения разумен баланс между използваните средства и преследваната легитимната цел по отношение на лицата осъществяващи съдебната власт.

В хипотезата на чл.225, ал.3 ЗСВ „обезщетението не се изплаща до приключване на наказателното или дисциплинарното производство”, т.е. дължимото на магистрата обезщетение е обвързано само с приключването на образуваното производство, което може да е с прекомерна продължителност или при липсата на активност на разследващите органи - за неопределен период от време, без да е обвързано с приключване в разумен срок. Съгласно даденото тълкуване от КС в решение № 7 от 16.12.2004 г. по к. д. № 6/2004 г., за да бъде разумен, срокът следва да бъде „балансиращ между правата на обвиняемия и интересите на обвинението”, а цитираната разпоредба на чл.225, ал.3 ЗСВ превръща наличието на повдигнато обвинение за умишлено престъпление в пречка за осъществяването на едно валидно възникнало гражданско притезание с трудовоправен характер - правото на обезщетение за вече положен труд при липса на гарантиран месечен доход, което няма връзка с наказателното производство и без реализирането му по никакъв начин не осуетява разследването и интересите на обвинението. Така наложеното с оспорената разпоредба ограничение на правата на обвиняемия магистрат не е обусловено от легитимна цел и неоправдано надхвърля необходимото за осъществяване на правосъдието по смисъла на чл.31, ал.4 КРБ. В този смисъл, считаме, че правото на магистрат да получи дължимото му се обезщетение по чл.225, ал.1 ЗСВ или по чл.227, ал.1 ЗОВСРБ може да бъде ограничено конституционносъобразно от момента на влизане в сила на присъда, с която е наложено наказание лишаване от свобода за умишлено престъпление, а не при повдигането на обвинение в един значително по-ранен момент (в противоречие и с предпоставките, при които магистратите носят имуществена отговорност за своите действия и актове по служба, съгласно чл.132, ал.1 КРБ - само „ако извършеното е умишлено престъпление от общ характер”). Оспорената разпоредба на чл.225, ал.3 ЗСВ очевидно не е подходящ механизъм да отговори на международния стандарт в чл.18 от Конвенция за защита правата на човека и основните свободи, непозволяващ ограничаване на конституционно установеното в чл.48, ал.1 и 5 КРБ право на труд и произтичащите от него право на възнаграждение и обезщетение за положения вече труд, когато използваното средство е непропорционално на преследваната цел за осъществяване на нормално развитие на наказателния процес и не гарантира неотменимостта на гражданските права.

Предвид изложените съображения, настоящият тричленен състав на Върховния касационен съд счита, че разпоредбата на чл.225, ал.3 от Закона за съдебната власт (ДВ, бр.64 от 7.08.2007 г.) противоречи на установените принципи в чл.4, ал.1, чл.48, ал.1 и 5, вр. чл.31, ал.3 и 4 от Конституцията на Република

България, поради което на основание чл.150, ал.2, вр.чл.149, ал.1, т.2 от Конституцията внасяме въпроса в Конституционния съд с искане за установяване на нейната противоконституционност.

Посочваме като заинтересовани страни по делото: Народното събрание, Върховният административен съд, главният прокурор, Висшият съдебен съвет, министърът на правосъдието и Висшият адвокатски съвет, за които прилагаме преписи от настоящото искане и определението за спиране на гр.д. № 1167/2017 г. по описа на Върховния касационен съд, Четвърто гражданско отделение.

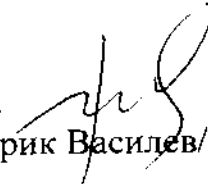
ПРЕДСЕДАТЕЛ:

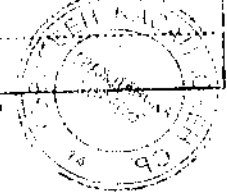

/Веска Райчева/

ЧЛЕНОВЕ: 1.

/Светла Бояджиева/

2.

/Ерик Василев/

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е

№ 77

гр.София, 24.12. 2018 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

Върховният касационен съд на Република България, Четвърто гражданско отделение, в закрито заседание на тринадесети март, две хиляди и осемнадесета година в състав:

Председател: ВЕСКА РАЙЧЕВА
Членове: СВЕТЛА БОЯДЖИЕВА
ЕРИК ВАСИЛЕВ

при участието на секретаря Ванюша Стоилова като изслуша докладваното от съдия Ерик Василев гр.д. № 1167/2017 г. и за да се произнесе взе предвид следното:

Производство по чл.288 ГПК, вр. §74 ПЗР на ЗИДГПК (ДВ, бр.86 от 2017 г.).

Образувано е по касационна жалба на Военно-апелативен съд София, чрез адвокат Албена Димитрова от САК срещу въззивно решение № 2469 от 23.12.2016 г. по в. гр.д. № 4310/2016 г. на Апелативен съд София, с което се отменя решение № 5974/15.07.2016 г. по гр.д. № 13289/2015 г. на Софийски градски съд и са уважени предявените искове на Владимир Цонев Димитров срещу Военно-апелативния съд за сумата от 86 040 лева, представляваща обезщетение по чл.227, ал.1 ЗОВСРБ, ведно със законната лихва от подаване на исковата молба до изплащане на сумата, както и 598,10 лева лихви за забава, считано от 19.01.2015 г. до 12.02.2015 г., на основание чл.86, ал.1 ЗЗД.

В касационната жалба се твърди, че решението на въззивния съд е постановено в нарушение на материалния закон и при съществено нарушение на съдопроизводствените правила, поради което се иска отмяната му и отхвърляне на исковете, тъй като е налице висящо наказателно производство

по отношение на ищеца, което е пречка за изплащане на обезщетението на военния магистрат по чл.227, ал.1 ЗОВСРБ, независимо от освобождаването му като военнослужещ поради подадената от него оставка.

От Владимир Цонев Димитров, чрез адвокат Иван Минков от САК е подаден писмен отговор, в който оспорва доводите в касационната жалба и счита, че след като е прекратено правоотношението му като военен съдия, във връзка с упражняване на военната служба, следва да се приложи Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, тъй като Законът за съдебната власт не урежда правоотношенията и последиците при прекратяване на военната служба, в който смисъл е § 14 ЗСВ, с оглед на което не следва да се прилагат ограниченията в чл.225, ал.3 ЗСВ.

За да постанови обжалваното решение, въззивният съд е приел, че ищецът е назначен като съдия в Софийски военен съд от 26.09.1998 г., а след 01.11.2014 г. е преназначен на длъжността „военен съдия” във Военно-апелативен съд до освобождаването му с решение на ВСС по протокол № 2/15.01.2015 г., поради подаването на оставка. Съдът е приел също, че със заповед № 35/29.01.2015 г., съгласувана с министъра на отбраната, Владимир Цонев Димитров е освободен от военна служба и е придобил право на еднократно парично обезщетение в размер на двадесет месечни брутни възнаграждения. Според въззивния съд, разпоредбата на чл.225, ал.3 ЗСВ не се явява специална по отношение на чл.227, ал.1 ЗОВСРБ и не е налице ограничението на чл.227, ал.6 ЗОВСРБ (ищецът да е дисциплинарно уволнен) поради което предявените искове са основателни, а обезщетението се дължи с лихвите от получаване на поканата - 19.01.2015 г. до изплащането на сумата.

Касационното обжалване е допуснато по обуславящия изхода на делото материалноправен въпрос, разпоредбата на §14 ПЗР на ЗСВ изключва ли действието на чл.262, ал.1, т.7 и ал.8 Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, предвиждаща приложение на ЗОВСРБ само за неуредените от Закона за съдебната власт въпроси относно правата, задълженията и ограниченията на правата на съдиите от военните съдилища.

По въпроса обусловил допускане на касационно обжалване настоящият състав на Върховния касационен съд приема следното:

Когато военнослужещите носят военна служба във военните съдилища и военните прокуратури те осъществяват съдебната власт като изпълняват функциите и правомощията си при условия и по ред, определени в Закона за съдебната власт, срещу което получават за сметка на бюджета на съдебната власт основно и допълнително месечно възнаграждение, определени от Висшия съдебен съвет, както и обезщетения, предвидени в ЗОВСРБ, ако Законът за съдебната власт не предвижда друго (чл.262, ал.7, т.1 и 2 ЗОВСРБ). При освобождаването им от военна служба след решение на

Висшия съдебен съвет военнослужещите имат право на еднократно парично обезщетение в размер на толкова брутни месечни възнаграждения, колкото прослужени години имат, но не повече от 20, според чл.227, ал.1 ЗОВСРБ. Това обезщетение се дължи при наличие на предпоставките в цитираната разпоредба – освобождаване от военна служба, която военнослужещият е носил във военните съдилища и военните прокуратури, без да е бил дисциплинарно уволнен (арг. от чл.227, ал.6 ЗОВСРБ).

Съгласно § 14 от преходните и заключителни разпоредби на Закона за съдебната власт (Изм. - ДВ, бр.23 от 2011 г., в сила от 22.03.2011 г.) За военните съдии, военните прокурори и военните следователи се прилагат разпоредбите на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, като прослужените години в системата на Министерството на вътрешните работи се смятат за военна служба, като за неуредените от Закона за съдебната власт въпроси относно правата, задълженията и ограниченията на правата на военнослужещите от военните съдилища и военните прокуратури се прилага този закон - чл.262, ал.8 ЗОВСРБ.

В Раздел V – „Права и задължения“ от Закона за съдебната власт, законодателят е предвидил ограничение на правата на военнослужещите от военните съдилища и военните прокуратури, във връзка с изплащане на дължимото обезщетение - съгласно разпоредбата на чл.225, ал.3 ЗСВ (ДВ, бр.64 от 7.08.2007 г.) *„в случаите, когато съдия, прокурор или следовател е привлечен като обвиняем за извършване на умишлено престъпление или по отношение на него е образувано дисциплинарно производство, обезщетението не се изплаща до приключване на наказателното или дисциплинарното производство“*.

Настоящият състав на Върховния касационен съд счита че цитираната разпоредба на чл.235, ал.3 ЗСВ не съответства на конституционно установените принципи в чл.4, ал.1 и чл.48, ал.1 и 5, вр. чл.31, ал.3 и 4 от Конституцията, че България е правова държава, всеки има право на труд и на минимално трудово възнаграждение, съответстващо на извършената работа, като държавата има задължение да създава условия както за осъществяване правото на труд, така и работодателят да изплаща трудовото възнаграждение и определеното обезщетение за положения труд, поради което внасяме въпроса в Конституционния съд на Република България с искане за обявяване на оспорената разпоредба за противоконституционна на основание чл.150, ал.2, вр.чл.149, ал.1, т.2 от Конституцията на Република България.

Воден от изложеното Върховният касационен съд, състав на Четвърто гражданско отделение

О П Р Е Д Е Л И:

ОТМЕНЯ определение от 13.02.2018 г., постановено в открито съдебно заседание по делото, с което е даден ход на устните състезания и

СПИРА производството по гр.д. № 1167/2017 г. по описа на Върховния касационен съд, Гражданско отделение.

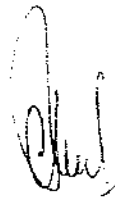
ВНАСЯ искане в Конституционния съд на Република България за обявяване на разпоредбата на чл.235, ал.3 от Закона за съдебната власт за противоконституционна, на основание чл.150, ал.2, вр.чл.149, ал.1, т.2 от Конституцията.

Да се изготвят служебно преписи от исквата молба на Владимир Цонев Димитров срещу Военно-апелативен съд София, решение № 5974 от 15.07.2016 г. по гр.д. № 13289/2015 г. на Софийски градски съд, въззивно решение № 2469 от 23.12.2016 г. по в. гр.д. № 4310/2016 г. на Апелативен съд София, касационна жалба на Военно-апелативен съд София от 03.02.2017 г. и определение от 07.11.2017 г. на Върховния касационен съд за допускане на касационно обжалване на основание чл.280, ал.1, т.3 ГПК, както и препис от настоящото определение за спиране на производството на основание чл.229, ал.1, т.6 ГПК, които да се изпратят на Конституционния съд на Република България.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: 1.

2.

